No. ४६७२

Title पद्मपुराणे हरितालिका व्रत कथा

Author ×

Extent ८ पत्राणि Age ×

Subject पुराण माहात्म्यादि

हरितालिकाव्रतम् पद्मपुराणे

पद्द ७१

श्रीगणेशाय नमः मंदारमालाकुलितालकायै कपा
लमालांकितशेखराय॥ दिव्यांबरायै च दिगंबराय न
मः शिवायै च नमः शिवाय॥१॥ कैलासशिखरे रम्ये गौ
री पृच्छति शंकरं॥ गुह्याद्गुह्यतरं गुह्यं कथयस्व महेश्वर
॥२॥ सर्वेषां धर्मसर्वस्वं मन्त्रापापसमहत्मकं॥ ब्रसंब्रो
सि यद्वानाप्यतर्व्यं ब्रूहि मम माग्रतः॥३॥ केनेदं तु मया प्रा
प्तं त्वं तपो दानं व्रतेन वा॥ अनादिमध्यनिधनं त्रगो
रं जगत्त्रयं॥४॥ ईश्वर उवाच॥ शृणु देवि मम

प्रीते तवाये व्रतमुत्तमं ॥ गुह्यं च परमं सर्वस्वं कथयामि
ते तव प्रिये ॥ यथा वोढुं गतो नद्यो ग्रहाणां ज्ञानुरेव व
वराणां नान्तु यथा विप्रो ऊढे वानं विष्णुरुत्तमः ॥ दानां न दीषु
यथा गंगा पुराणां भारतं ॥ वेदानां तु यथा साम रुद्र
याणां मनो यथा ॥ ॥ पुराणानां च दश स्व माग मे नय
थोदितं ॥ एकादशी तानु दंतमा व्रतमुत्तमं ॥ चा ॥
यस्य पुण्य प्रभावेन प्राप्त मैश्वर्यं सनं प्रिये ॥ तदहं कथ
यिष्यामि यथा दृष्टं पुरा व्रतं ॥ ५ ॥ जाड्ये मासि सिते प
क्षे तीयाहस्वसे पुता ॥ तस्यानुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमु

च्यते ॥१०॥ स्म ॥ देवित्वया पूर्वं च हतं वरितं महत् ॥ तत्सर्वं
कथयिष्यामि यथा रहं तं हि मावने ॥११॥ पार्वत्युवाच ॥
कथं पूर्वं मया देव वरितं ब्रह्म तमं ॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छा
मि कृतं वरितं महत् ॥१२॥ ईश्वर उवाच ॥ अस्ति पवित्र म
हात्मि व्याहि मवान्वे नगेश्वरः ॥ नानाजीमम हासं हाना
नाडु मलताकुलं ॥१३॥ नानापक्षि समायुक्तो नानामृग
विविचितः ॥ यत्र देवाः सगंधर्वाः सिद्धवीरगा उत्सुकाः
॥१४॥ विहरंति सदा हृष्टा गंधर्वा गीततत्पराः ॥ स्फाटि

प ४

२

कैः कांननैः त्वगे मांसितावै हृद्यशोजनैः॥१५॥ स्त्रिषंस्नुजै
रिनाकाशांसिमवानेपरीजते॥ त्वपक्षरोगणाः संबो
तैः शोजनेयोनगेन्वरः॥१६॥ ततत्वंपार्वतीबाल्ये कुर्व
तीसुमहत्तपः॥ त्यक्त्वाहारदशाकं देविहृमपानमधो
मुखी॥१७॥ संवत्सरंवतुःषष्ठि पक्वपर्णाशितंत्वया॥
माघेमासिजलेमग्नावैशा खेवाग्निसेविनी॥१८॥ श्रा
वणोवबर्हिर्वीसाऽन्नपानविवर्जिता॥ दृष्ट्वातातै
नतत्कष्टंचिंतयादुःखितोजनवता॥१९॥ कस्मै दे

यामप्याकन्यारुत्येवंविंतयाचितः॥ योवनात्पतिवां
र्गी देवर्षिर्पिनदुर्हितः॥२०॥ देवर्षिमयादत्तयाब्रह्म
विष्णुशिवादिषु॥ इत्येवंविंतयामास ब्रह्मपुत्रस्तु
धर्मवित्॥२१॥ यो तत्र मुनीन्द्रस्तु नारदो मुनिसत्तमः
॥ तत्राचिंविस्तरं पादं नारदाय ददौ गिरिः॥२२॥ किमर्थं
मागतो देववर्ह्मुनिसत्तम॥ नारदस्तु वाचाऽ
मनवनस्य मे कार्यं विज्ञानाप्रेषितो ह्यहं॥२३॥ योग्यं
योग्याय दातव्यं कन्यारत्नमिदं त्वया॥ वासुदेव
समो नास्ति ब्रह्मशक्रशिवादिषु॥१४॥ तत्रागविंत्य

3

ते किं विदीयतां मम संमतं ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ वासुदे
व समो देवः कन्या प्रार्थयते यदि ॥ २५ ॥ तदा मया प्रदा
तव्या त्वदाराम नगौरवात् ॥ ईश्वर उवाच ॥ तच्छ्रुत्वा प्रय
यौ तत्र नारदः केशवं प्रति ॥ २६ ॥ पीतपीतांबरधरं शंख
चक्रगदाधरं ॥ कृतांजलिपुटो भूत्वा मुनींद्रः प्रत्यभा
षत ॥ २७ ॥ नारद उवाच ॥ अद्य देव मे वत्कौ प्यं विता हि
ति त्तेस वा ॥ श्रीभगवानुवाच ब्रह्मीयस्कृत कार्यं भूयतां मम
॥ २८ ॥ इच्छा त्वं मया पूर्णा देवराट् नकूपाशिने ॥ ईश्वर
उवाच ॥ स्पश्यन्स्तुत्वा पितुर्नीकं देवित्वरुः स्वितां

वतू॥२९॥ श्रुत्वा तातस्य वाक्यं गतासि त्वं सखी प्रति॥
दुः[illegible] रिवता घोर दुःखेन पूरस्य पावा जुनेत वे॥
॥३०॥ सखयुवाच॥ किमर्थं दुःखिता देवि वदास्या कन्य
ग्रतः॥ पिने दंतु भवे [illegible] दृद्रं मरिष्ये हं न संशयः॥३१॥ पार्वत्यु
वाच॥ शृणु सखि त्वं मत्तो ते मनो हरति शंकरः॥ कपर्दि
नं तु भर्तारं करिष्ये हं न संशयः॥३२॥ इत्येव चिंतितं कार्यं
तातेन कृतमन्यथा॥ तस्मा देह परित्यागं करिष्ये हं न संशयः॥
३३॥ पार्वत्या वचनं श्रुत्वा सखी वचनमब्रवीत॥ यत्र पि
ता न जानाति न जिष्या मो हितं तद्वनं॥३४॥ ईश्वर उवाच॥ ४

इत्येवं संमतं कृत्वा नीतासि त्वं महावने॥ पिता निरीह
यामास हि मत्वां सु [illegible] गृहे गृहे॥३५॥ नारदाग्रे कृ
तं सत्यं किं दास्ये गरुडध्वज॥ इत्येवं चिंतयाविष्टो मू
र्छितः पतितो भुवि॥३६॥ हा हा कृत्वा ततो लोकाः प्रधा
वंतो गिरिं प्रति॥ प्राहुः किमर्थं मूर्छित्वं कथय स्व म
हागिरि॥३७॥ गिरिः सः प्राह दुःखेन कन्या केनापि संहृता॥
सकंपशोकः संनेत्वा वातेनैव यथा तरु॥३८॥ गिरिश्च
वार पुत्रीतामन्विष्य विजने वने॥ गतासि त्वं वनं घोरं
[illegible] निर्जनं जमसकृत्वा॥३९॥

व्याघ्रसिंहगजक्रोडमृगपक्षिसमाकुलौ॥ वनाद्वनांतरं गत्वा सखिभिः सह संस्थिता॥४०॥ बालुकाभिः कृता मूर्ति लिंगरूपा सहितं शुभे॥ गोधि(?)मासि रती या या हस्तेन कृतं संयुता॥४१॥ तत्र मे पूजनं कार्यं फल पुष्पेश्च पल्लवैः॥ नैवेद्यं कल्पयित्वा तु नमस्कृत्य महेश्वरं॥४२॥ तत्र गीतेन वाद्येन रात्रौ जागरणं कृतं॥ तेन व्रतप्रभावेन कंपासनं चलितं मम॥४३॥ संप्राप्तो देवि तत्रैव यत्र त्वं सखिभिः स्थिता॥ प्रसन्नोऽस्मि मया प्रोक्तं वरं वरय सुव्रते॥ ४४॥ यदि देव प्रसन्नोऽसि भर्त्ता त्वं भव मे हरः॥ तथेत्युक्त 5

ॐ मयादृष्टा देवि कैलासं पुनरागता ॥४५॥ ततः प्रज्ञा
तेन घ्रांतु तन्नु सार्धं विसर्जितं ॥ पारणां तु कृतं तत्र यद्भूतं
वनगोचरं ॥४६॥ तत्र त्वं वत्रस्थ प्रासि सख्या सार्द्धं वर
नने ॥ हि भवानमपि तं दृष्टा माऽजगाम वनं प्रति ॥४७॥
त्पश्चिषे षवत्तुर्दिङ्कुपानंनौजनवर्जितः ॥ दृष्ट्वा तत्र
नदीतीरे प्रसूप्तैकन्यका ह्यं ॥४८॥ तुष्ट्वा ध्यात्वा संग
मानीय रोदनं कृतवान् गिरि ॥ सिंहव्याघ्रादिपैर्युक्ते
किमर्थं वनमागता ॥४९॥ कन्या उवाच ॥ स्वस्तातं तत
यया ज्ञातं त्वं दास्ये गरुडध्वजे ॥ तदन्यपा कृतं तातते

नाहं वनमागता ॥५०॥ ईश्वर उवाच ॥ तथेत्युक्त्वा हिमव
तानीतासि त्वं गृहं प्रति ॥ ततो दत्ता त्वमस्मै वं कृत्वा वै
वाहिकीं क्रियां ॥५१॥ तेन व्रतप्रभावेण सौभाग्यं साधितं त्व
या ॥ तदाद्य व्रतराजं च न कस्यापि निवेदितं ॥५२॥ नाम
शृणु तत्तस्य देवि विधिरेष प्रबोधितः ॥ आलिभिर्हरिता
यस्मात्सा हरितालिका ॥५३॥ पार्वत्युवाच ॥ नाम मे क
थितं देव विधिं ब्रूहि मम प्रभो ॥ किं पुण्यं किं फलं चा
स्य केन वा क्रियते नरैः ॥५४॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणु दे
वि प्रवक्ष्यामि यत्त्वेन यदि सौभाग्यमिच्छसि ॥ तोरणादि प्रक ६

र्त्यं कृदलीस्तंभमंडितं ॥५५॥ क्षादृ पेत्म दुव स्त्रेता ॥ नाना
वर्णैर्विचित्रितं ॥ चंदनेन सुगंधेन लेपयेद् कुं हमं ऽपं ॥५६॥
पुष्पमाला प्रदातव्या सुगंधविविचित्रिता ॥ शंखभेरीमृदं
गाद्यवाद्यघे ऽ कुर्यान्निर्ध्वरैः ॥५७॥ नाना मंगलगीतं च कृतंवा
ममसध्वनि ॥ स्तोपापये ह्य लुकापिं ऽ पार्वलमा सहितं ममा ॥
॥५८॥ पूजयेद्भक्तिभिः पुष्पैः सुगंधैक्षतचान्नमैः ॥ धूपदी
पादिकं कुर्यादीराञ्जिकृतनैवेद्यं ॥५९॥ ततस्तु चतपक्वा
न्नेर्नैवेद्यं तत्र दापयेत् ॥ फलानि स्तुजातानि दातव्यानि प्र
येत्नतः ॥६०॥ पूजीफलं सतांबूलं कर्पूररागवसंयुतं ॥ जाती
फलं ल्यवंगादि सुगंधं च प्रदापयेत् ॥६१॥ सर्वं तत्र प्रतिष्ठा

य मंत्रेणानेन पूजयेत् ॥ शिवाय शिवमांगल्यै शिवरूपे
रुद्रेश्वरि ॥ ५२ ॥ शिवरूप नमस्तुभ्यं शिवायै सततं नमः ॥
नमस्ते ब्रह्मरूपिण्यै जगद्धात्र्यै नमोस्तु ते ॥ ५३ ॥ संसारत्री
ति संत्रस्तां त्राहि हि सिं मां रुवाहिहि ॥ येन कामेन मया देवि
अर्चितासि महेश्वरी ॥ ५४ ॥ राज्यं सौभाग्यं मां देहि प्रसन्ना
भव पार्वति ॥ मंत्रेणानेन नत्वा देवि पूजयेदुमया सुहृ ॥
५५ ॥ कर्पां स्तुत्वा विधानेन स्थाप्यं सर्वं निवेदयेत् ॥ वंश
पात्रं तु तं कृत्वा पक्वान्नेन प्रपूरितं ॥ ५६ ॥ दक्षिणा वस्त्र स
हितमावाह्यार्याय प्रदापयेत् ॥ ब्राह्मणाय वदातव्यं वस्त्रं धेनु
हिरण्यकं ॥ ५७ ॥ अन्येषां दापयेद् अन्नं स्त्रीणां जन्वादिकं तां

ष्या॥ तन्नाम सहस्रं कृष्णं कृत्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ ६८॥ सप्त
जन्म जवे ज्ञाज्यमवैधव्यं पुनः पुनः॥ ततः संकल्प्य दातव्यं
गंधधूपादिदीपकं॥ ६९॥ कृत्वा जागरणं सम्यग्गृहीत्वा दी
नानि स्त्रिशः॥ कृत्वा व्रते यदि विसर्ज पापैः प्रमुच्यते॥ ७०॥
तृतीयायां तु या नारी उपाहारं कुर्यात् सदा॥ सप्तजन्मजवे दृष्या
विधवा तु पुनः पुनः॥ ७१॥ दारिद्र्यं पुत्रशोकं च कर्कशा दुः
खभागिनी॥ वसेच्च नरके घोरे नोपवासं करोति या॥ ७२॥
कांचनं राजतं ताम्रं तपाम मन्त्र पराजने॥ दीपं दद्यात् स्तुरो द
ष्याः पश्चात्कुर्यात्तु पारणं॥ ७३॥ एवं विधिं या कुरुते व्रतना
रीतया स समानारमते वसुन्धरा॥ उपतेन का मानम मकुले

रूपं सायुज्य मुक्तिं लभते च सुलक्षणा॥७४॥ इति पद्मपुराणे
ईश्वरपार्वतीसंवादे हरितालिकाव्रतं॥ शुभं भवतु

८